מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבחין בין המשמעות המילולית (כפשוטו) למשמעות המושאלת של ביטוי
- להסביר במילים פשוטות את משמעותם של ביטויים נפוצים
- לתכנן כרטיס אתגר ליצירת ציור ביטוי משלהם

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת משמעות הביטויים

1. ב – בקצרה ובתמציתיות
2. א – לקנות דבר בלי לבדוק אותו קודם
3. ב – אדם מגושם שגורם נזק בלי כוונה
4. א – התחלת שיחה והסרת מתח ראשוני
5. ב – עושה רק את המינימום הנדרש
6. א – חולון

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הביטוי מתאר פחד או היסוס ברגע האחרון, לא קור ממשי
2. נכון – הביטוי מתאר אדם שרואה את הצד החיובי
3. לא נכון – הביטוי מתאר בלבול או ערבוב של דברים, לא דווקא אוכל
4. נכון – הביטוי מתאר אדם מופנם עם עומק פנימי

חלק ג' – השלימו את הביטוי

1. טרמפ
2. עצבים
3. חרסינה
4. עננים

חלק ד' – התאימו ביטוי למשמעותו

- 1 – ב (קנייה של משהו בלי לבדוק אותו קודם)
- 2 – ג (יצר אווירה נעימה בפגישה ראשונה)
- 3 – ד (לא עושה מעבר למינימום הנדרש)
- 4 – ה (פחד או היסס ברגע האחרון)
- 5 – א (ראייה אופטימית של המציאות)

חלק ה' – סדרו את שלבי יצירת כרטיס האתגר

1. בחרו ביטוי או שם יישוב מהרשימה
2. כתבו בקצרה את המשמעות המושאלת של הביטוי
3. תכננו ציור שמראה את המשמעות המילולית (כפשוטו)
4. הוסיפו כיתוב או רמז שיעזור לצופה להבין את הביטוי
5. חתמו בשם היוצר או היוצרת על הציור

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. תיאור ברור של סצנה חזותית שמתאימה למשמעות המילולית של הביטוי, כולל פרט מצחיק או מפתיע
2. משפט תקין מבחינה דקדוקית שבו הביטוי משמש במשמעותו הנכונה בשפה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ביטוי נכון עם הסבר תואם למשמעותו המושאלת
- הבנה שהמשמעות המילולית שונה מהמשמעות האמיתית של הביטוי
- נימוק הגיוני שקשור לאפשרות ציור חזותי

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג דוגמה אחת מצוירת מראש לפני תחילת העבודה העצמאית
- כדאי לעודד עבודה בזוגות על כרטיסי האתגר ואז לקיים תערוכה כיתתית
- ניתן להתאים את רשימת הביטויים לרמת הכיתה ולהוסיף דוגמאות נוספות מוכרות

דף תרגול: ביטויים בעברית – כפשוטו ומושאל

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד מה זה ביטוי, ומה ההבדל בין המשמעות הפשוטה למשמעות האמיתית שלו. גם נכין כרטיס לציור של ביטוי.

מילון קטן:

ביטוי	צירוף מילים קבוע שיש לו משמעות מיוחדת
משמעות מילולית (כפשוטו)	מה שהמילים אומרות ממש, בלי פירוש נוסף
משמעות מושאלת	המשמעות האמיתית של הביטוי בשפה היומיומית
יישוב	מקום מגורים כמו עיר, מושב או כפר
כיתוב	מילים קצרות שמוסיפים לציור כדי להסביר אותו
חתימה	שם היוצר או היוצרת שמופיע על היצירה
אתגר	משימה יצירתית שמזמינה חשיבה ופתרון
תערוכה	הצגת ציורים של כמה יוצרים במקום אחד

1 חלק א' – הבנת משמעות הביטויים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הפירוש של "על קצה המזלג"?

א) בפירוט רב ובאריכות ב) בקצרה ובתמציתיות ג) באיטיות רבה ד) מתוך כעס

2. מה הפירוש של "חתול בשק"?

א) לקנות דבר בלי לבדוק אותו קודם ב) לשחק עם חיית מחמד ג) לבשל ארוחה מהירה

ד) לצאת לטיול בטבע

3. על איזה אדם מדברים כש"אומרים פיל בחנות חרסינה"?

א) אדם עדין וזהיר מאוד ב) אדם מגושם שגורם נזק בלי כוונה ג) חיה גדולה בגן חיות

ד) סוחר כלים עדינים

4. מה קורה כש"שוברים את הקרח"?

א) התחלת שיחה והסרת מתח ראשוני ב) שבירת חפץ קפוא ג) מזג אוויר קר מאוד ד) ריב בין חברים

5. מה פירוש "ראש קטן"?

א) יוזם ולוקח אחריות על הכול ב) עושה רק את המינימום הנדרש ג) חכם מאוד מכולם

ד) גבוה במיוחד

6. איזו מילה היא שם של עיר?

א) חולון ב) עשה סלט ג) שבר את הקרח ד) חתול בשק

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"קיבל רגליים קרות" פירושו שהתקרר פיזית ברגליים.	☐	☐
2	"חצי הכוס המלאה" מבטא גישה אופטימית למצב.	☐	☐
3	"עשה סלט" במשמעות המושאלת קשור רק לבישול ירקות.	☐	☐
4	"מים שקטים חודרים עמוק" מתאר אדם שקט שיש בו יותר ממה שנראה מבחוץ.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את הביטוי

השלימו את המילה החסרה.

1. תפס _____ – מי שניצל הזדמנות שלא הייתה שלו מלכתחילה

2. עלה על ה_____ – מי שהרגיז מאוד מישהו אחר

3. פיל בחנות _____ – ביטוי לאדם מגושם שגורם נזק

4. עם הראש ב_____ – ביטוי לאדם מפוזר וחולמני

4 חלק ד׳ – התאימו ביטוי למשמעותו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חתול בשק	___	**א.** ראייה אופטימית של המציאות
2. שבר את הקרח	___	**ב.** קנייה של משהו בלי לבדוק אותו קודם
3. ראש קטן	___	**ג.** יצר אווירה נעימה בפגישה ראשונה
4. קיבל רגליים קרות	___	**ד.** לא עושה מעבר למינימום הנדרש
5. חצי הכוס המלאה	___	**ה.** פחד או היסס ברגע האחרון

5 חלק ה׳ – סדרו את שלבי יצירת כרטיס האתגר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	כתבו בקצרה את המשמעות המושאלת של הביטוי
☐	הוסיפו כיתוב או רמז שיעזור לצופה להבין את הביטוי
☐	בחרו ביטוי או שם יישוב מהרשימה
☐	חתמו בשם היוצר או היוצרת על הציור

☐	תכננו ציור שמראה את המשמעות המילולית (כפשוטו)

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו ביטוי מהרשימה בעמוד, ותארו במשפט אחד איך ייראה הציור שלכם לפי המשמעות המילולית (כפשוטו).

2. כתבו משפט אחד שבו הביטוי שבחרתם מופיע במשמעות המושאלת (האמיתית) שלו.

כרטיס יציאה

כתבו ביטוי אחד מהדף ואת משמעותו המושאלת

מה ההבדל בין "פשוטו" ל"מושאל" בביטוי?

איזה ביטוי מהדף הכי קל לצייר כפשוטו, ולמה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀